

Openbaar

Besluit van de Raad van Bestuur van de Kansspelautoriteit als bedoeld in artikel 35 van de Wet op de kansspelen.

Kenmerk: 10699 / 01.004.376

Openbaarmaking onder kenmerk: 01.004.381

# Besluit

---

## Samenvatting

1. De Kansspelautoriteit heeft vastgesteld dat de Nationale Postcode Loterij N.V te Amsterdam (hierna NPL), de VriendenLoterij N.V. te Amsterdam (hierna: VL) en de BankGiro Loterij N.V. te Amsterdam (hierna: BGL) in strijd met voorschrift D.7 aanhef en onder f van de aan de hen verleende vergunningen in een aantal van hun uitingen verzuimen om op publicaties plaats én tijdstip van de trekking te vermelden. Daarmee handelen de NPL, de VL en de BGL in strijd met de Wet op de kansspelen. De Kansspelautoriteit draagt de NPL, de VL en de BGL op om op alle loten en publicaties, voor zover praktisch mogelijk, plaats en tijdstip van de trekking(en) duidelijk te vermelden.

## Handhaving van de Wet op de kansspelen

2. Op grond van artikel 34 en verder van de Wet op de kansspelen (Wok) is de Kansspelautoriteit belast met het toezicht op en de handhaving van het bepaalde bij of krachtens de Wok.

## Juridisch kader

3. Artikel 2, onder f, van het Kansspelenbesluit luidt:  
Aan een vergunning, krachtens artikel 3 van de wet verleend, worden - nevens het voorschrift bedoeld in artikel 5, lid 2, van de wet - in elk geval de navolgende voorschriften verbonden:

[...]

f. Op de bewijzen van deelneming alsmede in alle aankondigingen en voor openbaarmaking of verspreiding bestemde stukken moet, voor zover praktisch mogelijk, duidelijk worden vermeld:

[...]

plaats en tijdstip van de prijsbepaling.

4. Voorschrift D.7 van de op 1 januari 2017 in werking getreden vergunningen van respectievelijk de NPL, de VL en de BGL luidt:  
*D.7 De vergunninghouder vermeldt op alle loten en publicaties, voor zover praktisch mogelijk, duidelijk*
  - a. *dat de Kansspelautoriteit de vergunning heeft verleend, onder aanhaling van dagtekening en kenmerk van het besluit;*
  - b. *zijn naam en het (e-mail)adres, website en/of telefoonnummer waarop inlichtingen verkrijgbaar zijn;*
  - c. *de in de vergunning aangegeven doeleinden van algemeen belang waarvoor het kansspel wordt georganiseerd;*
  - d. *het prijzenschema per trekking;*
  - e. *het aantal loten in de loterij en de nominale waarde van een lot;*
  - f. *plaats en tijdstip van de trekking(en).*
5. Op grond van artikel 1, tweede lid van de Wok is het verboden om te handelen in strijd met een aan de verleende vergunning verbonden voorschrift.

## Bevindingen

6. In de periode tussen 25 januari en 1 februari 2017 heeft de Kansspelautoriteit publicaties van de NPL, de VL en de BGL onderzocht en vastgesteld dat zij in de onderzochte publicaties geen melding maken van de plaats en het tijdstip van de trekkingen.
7. Meer specifiek:
  - Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 25 januari 2017 vastgesteld dat in een uiting van de NPL gedateerd op 2 januari 2017 en ondertekend door

“Gaston Starreveld” – een zogeheten direct marketing brief – wordt aangegeven dat er jaarlijks 14 trekkingen worden gehouden, maar dat bij geen daarvan de plaats van de trekking wordt aangegeven, dat van geen van de veertien trekkingen het tijdstip wordt aangegeven en dat van 12 van de 14 trekkingen alleen wordt aangegeven op welke dag van de maand de trekking plaatsvindt.

- Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 25 januari 2017 vastgesteld dat in een ongedateerde uiting van de Bank Giro Loterij, ondertekend door “Chantal Janzen” – een zogeheten direct marketing brief – wordt aangegeven dat er jaarlijks 15 trekkingen worden gehouden, maar dat bij geen daarvan de plaats van de trekking wordt aangegeven, dat van geen van de veertien trekkingen het tijdstip wordt aangegeven en dat van 12 van de 14 trekkingen alleen wordt aangegeven op welke dag van de maand de trekking plaatsvindt.
- Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 25 januari 2017 vastgesteld dat in een uiting van de VL gedateerd op 18 januari 2017 en ondertekend door “Gerard Joling” – een zogeheten direct marketing brief – wordt aangegeven dat er jaarlijks 14 trekkingen worden gehouden, maar dat bij geen daarvan de plaats van de trekking wordt aangegeven, dat van geen van de veertien trekkingen het tijdstip wordt aangegeven en dat van 12 van de 14 trekkingen alleen wordt aangegeven op welke dag van de maand de trekking plaatsvindt.
- Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 1 februari 2017 vastgesteld dat op de website van de NPL [www.postcodeloterij.nl](http://www.postcodeloterij.nl) op de ‘speel mee’ pagina vermeld staat dat er 14 trekkingen per jaar zijn en dat in de kleine lettertjes staat vermeld: ‘de trekking vindt elke 7<sup>e</sup> van de maand plaats’. Verder heeft de toezichthoudend ambtenaar vastgesteld dat op een pagina van de klantenservice bij veel gestelde vragen staat vermeld dat de trekkingen plaatsvinden in Amsterdam op de werkdag voorafgaand aan de bekendmaking (8<sup>e</sup> van de maand). Daarbij wordt vermeld dat er 12 maandelijkse en jaarlijks 2 extra trekkingen zijn (voor 2017 in juni en december).
- Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 1 februari 2017 vastgesteld dat op de website van de VL [www.vriendenloterij.nl](http://www.vriendenloterij.nl) op de pagina ‘speluitleg’ wordt vermeld dat er iedere 9<sup>e</sup> van de maand uitlagen worden gepubliceerd. Er wordt vermeld dat er 12 reguliere trekkingen per jaar zijn en twee extra trekkingen die in 2017 plaatsvinden in juli en september. Verder is er een pagina waarop wordt vermeld dat de trekkingen plaatsvinden aan het begin

van de volgende maand, dat de uitslagen iedere 9<sup>e</sup> dag van de maand worden gepubliceerd en dat de trekking plaatsvinden in Amsterdam op de werkdag voorafgaand aan de publicatiedatum. Bij de VriendenLoterij tv actie staat niet vermeld waar de trekking zal plaatsvinden.

- Een toezichthoudend ambtenaar heeft op 1 februari 2017 vastgesteld dat op de website van de BGL [www.bankgiroloterij.nl](http://www.bankgiroloterij.nl) vermeld wordt dat de trekking plaatsvindt op de laatste werkdag voor de 10<sup>e</sup> van de maand in Amsterdam. Verder wordt op de website onder de actie 'win de reis' geen data en plaats genoemd waarop de trekkingen plaatsvinden. Deze data zijn wel in de voorwaarden te vinden. Daarnaast is vastgesteld dat bij de actie 'de gouden code' alleen wordt vermeld dat de trekkingen plaatsvinden op elke 9<sup>e</sup> van de maand

## Overtreding van de Wet op de kansspelen

8. Op grond van de voorgaande bevindingen stelt de Kansspelautoriteit vast dat NPL, VL en BGL in alle onderzochte gevallen tekort schieten in de naleving van het vereiste van artikel D.7, onder f, van de te onderscheiden vergunningen:

- In alle onderzochte gevallen ontbreekt bij de vermelding van de datum zowel de plaats (plaats en adres) waar deze trekking plaatsvindt als het exacte tijdstip van die trekking.
- De NPL vermeldt van 2 van de 14 trekkingen in het geheel niet wat datum, plaats en tijdstip van die trekkingen is.  
De VL vermeldt van 2 van de 14 trekkingen in het geheel niet wat datum, plaats en tijdstip van die trekkingen is.  
De BGL vermeldt van 3 van de 15 trekkingen in het geheel niet wat datum, plaats en tijdstip van die trekkingen is.
- De aangetroffen vermelding op een website onder 'veelgestelde vragen' van de plaats van een trekking, zonder daarbij het tijdstip en het specifieke adres te noemen en de melding op een andere pagina van de website waarbij niet in dezelfde volzin datum en het tijdstip van de trekking zijn vermeld, voldoen niet aan het in artikel 2, onder f, van het Kansspelenbesluit en het in artikel D.7 van de vergunningen bepaalde.

9. Daarmee staat naar het oordeel van de Kansspelautoriteit vast dat de NPL, de VL en de BGL voornoemd in strijd met voorschrift D.7 aanhef en onder f van de aan hen verleende vergunningen juncto artikel 1, tweede lid Wok hebben gehandeld.

## Zienswijze GDL

10. De GDL zijn op 22 februari 2017 per brief en per e-mail geïnformeerd over het voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom.<sup>1</sup> Daarbij zijn de GDL in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 8 maart 2017 mondeling en schriftelijk hun zienswijze in te brengen over dat voornemen.
11. De GDL hebben bij brief van 8 maart 2017 hun zienswijze ingebracht. De GDL hebben van de gelegenheid om mondeling hun zienswijze in te brengen geen gebruik gemaakt.
12. Samengevat luidt die zienswijze:
- De GDL waren van oordeel dat zij in overeenstemming handelden met het vergunningvoorschrift. Bij de eerdere gesprekken waren weliswaar vermelding van plaats en datum aan de orde gekomen maar niet het tijdstip van de trekking;
  - De GDL vermelden voortaan plaats en tijdstip van de trekkingen in hun publicaties en op de websites, conform een in de brief genoemde standaardformulering;
  - Bepaalde media kennen (zoals banners, billboards en sociale media) ruimtebeperkingen. De GDL wil met de Kansspelautoriteit afstemmen welke media (uitingsvormen) ruimte bieden om af te wijken van het vergunningvoorschrift.
  - De begunstigingstermijn van vier weken is krap vanwege een doorlooptijd van zes weken voor het drukwerk. De GDL vragen daarom om een verlenging van de begunstigingstermijn tot 1 mei 2017;

---

<sup>1</sup> Kenmerk 01.001.801

- Ten slotte vragen de GDL of de Kansspelautoriteit de verplichte vermelding van plaats en tijdstip ook jegens andere vergunninghouders handhaaft.

13. De GDL hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid hun zienswijze mondeling toe te lichten.

## Overwegingen tot oplegging last

14. Uitgangspunt is dat de Kansspelautoriteit handhavend optreedt indien een vergunninghouder zich niet houdt aan de voorschriften bij een aan haar verleende vergunning. Van dat uitgangspunt kan slechts onder bijzondere omstandigheden worden afgeweken.
15. Bij brief van 5 februari 2016 heeft de Kansspelautoriteit aan de NPL, de VL en de BGL laten weten dat zij de plaats en het tijdstip van de trekking in haar publicaties dient te vermelden. In deze brief is exact aangegeven wat de verplichting inhoudt (vermelden van plaats én tijdstip van de trekking) en is gewezen op het doel van het naleven van deze verplichting (waarborg van het openbare karakter van de trekking én inzicht in frequentie van trekkingen). Dit is nog eens herhaald bij brieven, gericht aan de NPL, van 12 april, 12 juni en 20 september 2016. In de brief van 12 april 2016 is expliciet aangegeven wat het doel is van deze verplichting (de consument moet weten wanneer de trekking plaatsvindt) en hoe invulling gegeven zou kunnen worden aan deze verplichting: *'de trekking vindt plaats op [...] te [...]*. Zowel de inhoud van de verplichting alsmede de wijze waarop NPL, BGL en VL hieraan dienden te voldoen, stond derhalve vast. Namens de NPL, de VL en de BGL hebben betrokkenen laten weten zich per 1 januari 2017 aan de vergunningvoorschriften te zullen houden. Bij genoemde brief van 20 september 2016 heeft de Kansspelautoriteit aangekondigd te zullen handhaven, indien de NPL, de VL en de BGL zich per 1 januari 2017 niet aan genoemd vergunningvoorschrift zou houden.
16. In de zienswijze geven de GDL aan dat zij hun websites inmiddels hebben aangepast. De Kansspelautoriteit heeft vastgesteld dat die aanpassing is doorgevoerd en dat plaats (adres) en tijdstip worden genoemd. Naar het oordeel van de Kansspelautoriteit is ten aanzien van de vermelding op de websites van overtreding van het vergunningvoorschrift thans geen sprake meer. Ten aanzien van de toezegging tot aanpassing van het drukwerk stelt de Kansspelautoriteit vast dat er – behoudens de toezegging van de GDL – geen andere informatie is verstrekt op basis waarvan de Kansspelautoriteit de aannemelijkheid dat de overtreding daadwerkelijk wordt

beëindigd, kan vaststellen. Mede gelet op de feiten en omstandigheden voorafgaand aan dit besluit – zie randnummer 15, de aldaar genoemde brieven met daarin opgenomen een voorbeeld hoe aan de verplichting uitvoering kon worden gegeven alsmede de in dat randnummer genoemde besprekingen – ziet de Kansspelautoriteit geen aanleiding om thans van het daadwerkelijk uitbrengen van de last af te zien.

17. Ten aanzien van de vermelding op de websites merkt de Kansspelautoriteit op dat de huidige wijze van vermelding thans niet meer in strijd is met het vergunningvoorschrift. De in het voornemen genoemde last (met een dwangsom van € 250.000,- per etmaal tot een maximum van € 1.000.000,-) die er specifiek op was gericht aanpassing van de vermelding op de website te bewerkstelligen, is daarmee komen te vervallen.
18. Ten aanzien van de begunstigingstermijn merkt de Kansspelautoriteit op dat de GDL hebben gevraagd om zowel de duur ervan aan te passen als de formulering ervan. De Kansspelautoriteit acht het redelijk om rekening te houden met de doorlooptijd van het drukwerk. Daarnaast staat de Kansspelautoriteit open voor nader overleg hoe aan deze verplichting vorm dient te worden gegeven voor overige uitingen of via andere media behoudens voornoemd drukwerk.
19. De Kansspelautoriteit biedt – in het geval van een overtreding – vergunninghouders, zo ook de NPL, de VL en de BGL in dit geval, de gelegenheid om de overtreding te beëindigen en daarmee om het verbeuren van een dwangsom te voorkomen. Gelet op het evenredigheidsbeginsel van artikel 3.4, tweede lid, van de Awb is de Kansspelautoriteit van oordeel dat de belangen van de betrokkenen – in dit geval de belangen van de NPL, de VL en de BGL - derhalve niet onevenredig worden geschaad door dit besluit en het daarmee gediende belang, in casu het belang tot het vermelden van datum en tijdstip van de trekkingen en daarmee het belang van openbaarheid van en transparantie rond trekkingen.

## Hoogte van de dwangsom

20. Ten aanzien van de hoogte van de dwangsom, bepaalt artikel 5:32b, derde lid van de Awb dat de hoogte ervan in redelijke verhouding dient te staan tot de zwaarte van het geschonden belang en tot de beoogde werking van de dwangsom. Daarnaast moet van de hoogte van de dwangsom voldoende (financiële) prikkel uitgaan voor de overtreder om de overtreding te beëindigen.

21. Handhaving van de regels in de kansspelsector is noodzakelijk, gelet op de bescherming van consumenten en het volledig informeren van consumenten. Het zijn deze te beschermen – en in beginsel geschonden – belangen die de Kansspelautoriteit heeft meegewogen bij de vaststelling van de hoogte van de dwangsom.

## Begunstigingstermijn

22. De Kansspelautoriteit houdt bij de vaststelling van de begunstigingstermijn voor de aanpassing van het drukwerk rekening met de doorlooptijd voor het maken daarvan. Op grond daarvan bepaalt de Kansspelautoriteit de begunstigingstermijn en de hoogte van de dwangsom als volgt:

- € 10.000 per vastgestelde overtreding na afloop van de begunstigingstermijn in publicaties die betrekking hebben op trekkingen voor de maand mei 2017 en alle trekkingen daarna tot een maximum van € 1.000.000,-.

## Besluit

23. De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit legt aan de Nationale Postcode Loterij N.V te Amsterdam de volgende last onder dwangsom op:

1. *De Nationale Postcode Loterij N.V. dient overtreding van artikel D.7 van de vergunning vanaf uiterlijk **1 mei 2017** in alle publicaties die betrekking hebben op trekkingen voor de maand mei 2017 en later, te beëindigen en beëindigd te houden.*

Dit kan de Nationale Postcode Loterij N.V. doen door in gedrukte uitingen (inclusief e-mailuitingen) vanaf voormelde datum duidelijk plaats (het adres) en tijdstip (datum en uur) van de trekkingen te vermelden. Voor zover dat praktisch niet mogelijk is, dient de Nationale Postcode Loterij N.V. voor de trekkingen te verwijzen naar haar website tenzij dit laatste ook praktisch niet mogelijk is.

2. *Voor iedere overtreding die wordt vastgesteld na afloop van de onder 1 genoemde begunstigingstermijn verbeurt de Nationale Postcode Loterij N.V. een dwangsom van € 10.000, met een maximum van € 1.000.000,-.*



24. De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit legt aan de Vrienden Loterij N.V. te Amsterdam de volgende last onder dwangsom op:

1. *De Vrienden Loterij N.V. dient overtreding van artikel D.7 van de vergunning vanaf uiterlijk **1 mei 2017** in alle publicaties die betrekking hebben op trekkingen voor de maand mei 2017 en later, te beëindigen en beëindigd te houden.*

Dit kan de Vrienden Loterij N.V. doen door in gedrukte uitingen (inclusief e-mailuitingen) vanaf voormelde datum duidelijk plaats (het adres) en tijdstip (datum en uur) van de trekkingen te vermelden. Voor zover dat praktisch niet mogelijk is, dient de Vrienden Loterij N.V. voor de trekkingen te verwijzen naar haar website tenzij dit laatste ook praktisch niet mogelijk is.

2. *Voor iedere overtreding die wordt vastgesteld na afloop van de onder 1 genoemde begunstigingstermijn verbeurt de Vrienden Loterij een dwangsom van € 10.000, met een maximum van € 1.000.000,-.*

25. De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit legt aan de BankGiro Loterij N.V. te Amsterdam de volgende last onder dwangsom op:

1. *De BankGiro Loterij dient overtreding van artikel D.7 van de vergunning vanaf uiterlijk **1 mei 2017** in alle publicaties die betrekking hebben op trekkingen voor de maand mei 2017 en later, te beëindigen en beëindigd te houden.*

Dit kan de BankGiro Loterij N.V. doen door in gedrukte uitingen (inclusief e-mailuitingen) vanaf voormelde datum duidelijk plaats (het adres) en tijdstip (datum en uur) van de trekkingen te vermelden. Voor zover dat praktisch niet mogelijk is, dient de BankGiro Loterij N.V. voor de trekkingen te verwijzen naar haar website tenzij dit laatste ook praktisch niet mogelijk is.

2. *Voor iedere overtreding die wordt vastgesteld na afloop van de onder 1 genoemde begunstigingstermijn verbeurt de BankGiro Loterij N.V. een dwangsom van € 10.000, met een maximum van € 1.000.000,-.*

Openbaar

Kansspelautoriteit

Datum

15 maart 2017

Ons kenmerk

10699/01.004.376

's-Gravenhage, 15 maart 2017

De raad van bestuur van de Kansspelautoriteit,  
namens deze,

w.g.

J.J.H. Suyver

*Voorzitter raad van bestuur van de Kansspelautoriteit*

**Bezwaar maken**

*U kunt tegen deze beslissing bezwaar maken door een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing. U kunt uw bezwaarschrift sturen naar het volgende adres:*

*Kansspelautoriteit  
Afdeling Juridische Zaken en Ontwikkeling  
Postbus 298  
2501 CG Den Haag*

*U kunt uw bezwaarschrift ook door uw gemachtigde laten indienen. Als de gemachtigde geen advocaat is, moet u een machtiging bijvoegen bij uw bezwaarschrift.*

*Zorg ervoor dat uw bezwaarschrift in elk geval het volgende bevat:*

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het bezwaarschrift schrijft;
- een kopie van de beslissing;
- de gronden van uw bezwaar;
- uw handtekening of de handtekening van uw gemachtigde.